

Vad tänker dom med, skolhöjdarna?

Publicerad här den 15 januari 2018

VI FÅR DAGLIGEN information om olika företeelser i skolan. Man kan ibland ifrågasätta med vilken klokhet de styrande i skolan möter denna information. Några exempel:

Det kommer att fattas omkring 80 000 lärare inom en snar framtid. Vad har man gjort för att råda bot på detta? Man har delat upp lärarkåren i ett A-lag och ett B-lag. Mindre än hälften av lärarna anses på oklara grunder vara särskilt skickliga lärare. De får därför betydligt mer i lön än de andra. Bland dessa andra är det många som är bittra och känner sig orättvist behandlade. Deras självförtroende och arbetslust minskar, och många av dem har lämnat läraryrket.

Man fordrar också av lärarna att de ska uppfylla vissa krav för att få bli legitimerade. Många elever förlorar omtyckta lärare för att de kompletterar meriter eller byter yrke.

Läraryrket framhåller inför löneförhandlingarna alla svårigheter som deras medlemmar möter i yrket. Men man talar tyst om arbetsmångas plusvärden. Detta lär avhålla många ungdomar från att välja lärarbanan.

Många av de unga som likväl har valt att påbörja en lärarutbildning är kritiska till att de inte får den konkreta yrkesutbildning som de behöver för att klara jobbet. Att man ägnar en stor del av utbildningstiden till en forskarutbildning och kurser i teoretiska kringkunkningar. Därför avbryter många av de studerande sin utbildning. Hur tänker man om detta och om lärarbristen?

Skolinspektionen upptäcker att många skolor inte har resurser nog att ge eleverna den hjälp de behöver. Den hårda skolpolitikens företrädare fann det viktigare att kontrollera skolornas verksamhet än att utveckla den. Man ersatte avdelningen för skolutveckling med en avdelning för skolinspektion. Denna Skolinspektion försöker nu råda bot på bristen på resurser i många skolor genom att hota skolorna med böter på miljontals kronor. Hur kan man tänka sig att detta kan förbättra skolornas möjligheter att ge eleverna den hjälp de behöver?

Bortåt en femtedel av eleverna misslyckades förra året med att få tillräckliga betyg i nian för att få börja ett gymnasieprogram. Enligt Pisa-proven fick en lika stor andel av

eleverna underkänt i läsförståelse. Det lär ha gällt samma elevgrupp i båda fallen. Dessa elever hade redan från skolstarten halkat efter på grund av bristerna i deras språkutveckling. De förstod inte allt läraren sade eller vad som stod i läroböckerna. Deras motvilja mot skolan ökade i takt med alla deras misslyckanden. Det naturliga hade varit att ge dessa elever kompensation för bristerna i språket redan före skolstarten. Om detta har det varit mycket prat men lite verkstad.

Den lösning på problemet som Björklund med flera fann på var att tvinga dessa elever att gå ytterligare ett år i skolan för att komma i kapp. Hur motiverade och villiga att anstränga sig kan de elever vara som tvingas kvar ytterligare ett år i den skola där de redan har misslyckats under nio år? Hur stor är chansen att de då kommer att lyckas? Hur tänkte man om detta?

1989 lade en expertgrupp med elva ledamöter fram en rapport med titeln Betygens effekter på undervisningen.

Fem av ledamöterna ville ersätta betygen med kompetensbevis. Resten förordade ett system med två betyg, godkänd och väl godkänd. I likhet med en mycket stor majoritet av forskarna fann man att eleverna inte lärde sig bättre när de fick graderade betyg, men att många tappade motivation och självförtroende när de ideligen misslyckades på betygsprov.

Den slutsats som den moderata skolministern Beatrice Ask drog av denna rapport resulterade i att hon hindrade den betygsutredning som partiet tillsatte att ens undersöka alternativet med en skola utan graderade betyg. Den partiutredningen resulterade senare i att den gamla sexgradiga betygsskalan från läroverken väcktes till liv. Varför gjorde man på detta viset? Hur tänker man när man anser sig veta bättre än denna expertgrupp och den samlade forskarexpertisen?

I mellandagarna rapporterade Socialstyrelsen att den stressrelaterade, psykiska ohälsan bland unga hade fördubblats de senaste tio åren. Skolverket reagerade snabbt med att halvera antalet nationella prov eftersom så många elever hade upplevt dem som stressande. Björklund med andra företrädare för allianspartierna protesterade då i massmedierna. Man sade att detta riskerade att föra skolan tillbaka till den flumskola som bara fanns i Björklunds huvud. Att hårda krav och täta betygs-mätningar behövdes för att eleverna skulle anstränga sig.

Att över hälften av eleverna enligt Rädda Barnens undersökningar redan för tio år sedan plågades av stress i skolan och att en tiondel

av dem hade övervägt att ta sina liv bryr sig inte den hårda skolpolitikens företrädare om. Att de hårda kraven är förödande för den femtedel av eleverna som inte fått en chans att klara kraven bryr de sig heller inte om. Hur tänker dom?

Pisa-mätningarna visade att de svenska eleverna hade halkat efter andra länders elever när det gäller kunskaperna i matematik. Moderaternas partiledare var snabbt framme och begärde att matematiken skulle få ytterligare 100 lektionstimmar.

Nu är det så att eleverna redan får 1 125 lektionstimmar i matematik i grundskolan. Det är ett hundratal timmar mer än vad ämnena geografi, historia, religionskunskap, samhällskunskap och konsumentkunskap tillsammans får. Till saken hör också att många elever efter grundskolan inte ens behärskar det mest elementära: de fyra räknesätten, procenträkning, överslagsberäkning och lite statistik. Mer än så behöver heller inte det stora flertalet av eleverna kunna. Men enligt några av de krav som Skolverket ställer för godkänt betyg i årskurs 9 ska de också kunna redogöra för och samtala om tillvägagångssätt på ett i huvudsak fungerande sätt och använda symboler, algebraiska uttryck, formler, grafer, funktioner och andra matematiska uttrycksformer med viss anpassning till syfte och sammanhang.

Varifrån tänker moderaterna ta de 100 nya lektionstimmarerna i matematik? Ska de tas från de redan styvmoderligt behandlade samhällsorienterande ämnena eller från de lika styvmoderligt behandlade estetiska ämnena? Hur tänker man? Och hur tänker skolhöjdarna när de tvingar alla elever att försöka lära sig en matematik som mycket få av dem kommer att få någon användning av?

Sverige har rasat från första till sjunde plats i jämlikhetsligan och klyftan mellan fattiga och rika fortsätter att öka. Samhällsvetare är eniga om att ett jämlikt samhälle är bäst för ett lands ekonomi och medborgarnas välbefinnande. Men i Sverige ökar nu hela tiden klyftan mellan fattiga och rika. Denna klyfta förvärras stadigt genom det betygssystem som allianspartierna införde.

Det är ett betygssystem som enligt en samlad expertis inte har någon annan funktion att fylla än att sortera eleverna. Närmare 20 000 elever tvingas varje år lämna skolan utan att få tillträde till något gymnasieprogram på grund av en betygsspärr. Detta gäller nästan enbart elever med invandrarbakgrund eller med korttidsutbildade föräldrar. Elever som har fått sitt självförtroende allt värre stukat efter varje misslyckande på betygsproven. Elever som efter

skolan tvingas ta dåliga och dåligt betalda jobb. Som i värsta fall blir offer för värvare till kriminella gäng, prostitution, spelberoende eller terrorism. Samtidigt som elever med högutbildade och välbeställda föräldrar får den hjälp de behöver för att lyckas i kampen om betygen och senare om de välbetalda jobben.

Vad gör man då för att jämlikheten ska öka igen? Kompenserar man de elever som har brister i språk och andra förutsättningar före skolstarten? Icke! Minskar man omfattningen av de betyg som leder till att elever känner sig misslyckade? Icke! Tvärtom. Man tidigare lägger dessa betyg, först till årskurs sex och nu på försök till årskurs fyra så att de hinner göra ännu mer skada på dessa elevers självförtroende, framtidstro och lust att lära. Hur tänker man?

oOo

Av läraren fordrar man att hen har minst fem års teoretisk och praktisk utbildning för yrket. Lärarens beslut påverkar lärandet för eleverna i hans egna klass eller klasser. Vilken kompetens kräver man då av de politiker och ämbetsmän som fattar beslut som påverkar hur en miljon elever lär sig och mår?

Tydligen ingen alls. Så blir det också som det blir.